

Nr 110.

Av herr **Olsson, Oscar**, om revision i visst syfte av gällande författningar angående under landsting stående sjukvårdsanstalter.

Den utveckling av landstingens sjukvårdsanstalter, som under de senare åren ägt rum, kräver ovillkorligen, att landstingen direkt tillförsäkras ett mera avgörande inflytande på förvaltningen av ifrågavarande anstalter, än vad som nu tillkommer landstingen på grund av innehållet i de författningar, vilka reglera hithörande förhållanden.

Särskilt torde med de betydande utgifter, som denna sjukvårdsväsendets utveckling medför för landstingen, behov ha framskapats av en centralisation av sjukvårdsinrättningarnas ekonomiska förhållanden i vissa avseenden.

Ett dylikt behov kan emellertid icke för det närvarande tillgodoses, med mindre än att gällande författningar kringgås och full enighet därom vinnes bland länssjukhusens direktioner. Det har vid sådant förhållande synts mig angeläget, att sådan ändring åstadkommes i berörda författningar, att landstingen ha möjlighet och icke äro förhindrade att vidtaga de åtgärder och fatta de beslut, som äro de bästa för landstinget ur ekonomisk synpunkt beträffande dess sjukvårdsanstalter.

Ett par av rikets landsting hava t. ex. redan beslutat tillsätta såväl en *upphandlingsnämnd* i syfte att nedbringa kostnaderna vid inköp av förnödenheter för sjukhusen, som ock en *sjukvårdsnämnd* med uppdrag att utgöra en centralinstans i fråga om kontroll och byggnadsfrågor m. m., berörande sjukvården.

Dylika beslut torde emellertid icke vara i överensstämmelse med lasarets- eller tuberkulossjukhusstadgans bestämmelser. Lasaretsstadgans 12 § lyder: »Den direktion, som jämlikt § 10 skall finnas vid lasarett, handhar lasarettets förvaltning i överensstämmelse med gällande föreskrifter och står i allt vad sjukvården rör under överinseende av medicinalstyrelsen».

En av landstinget för sjukvårdsväsendet vald central nämnd får t. ex. icke pröva eller behandla en sådan fråga som den om spisordningen. Till förvaltningsfrågorna hör givetvis upphandlingen eller, såsom det i § 8 uttryckes, »anskaffande av de för lasarettet erforderliga inventarier, matvaror och förbrukningsartiklar», — något som anges böra, i den mån lämpligen ske kunde, verkställas i överensstämmelse med gällande förordning angående statens upphandlings- och entreprenadväsende — samt vården och tillsynen över lasaretten, deras byggnader, inventarier och utrustningspersedlar, vilket allt enligt §§ 14 och 17 uttryckligen ålagts lasarettsdirektionerna. Därjämte tillägges direktionerna befogenhet enligt 18 § att i övrigt »utfärda och till efterlevnad påbjuda de särskilda föreskrifter, som vid lasarettet må finnas nödiga för betryggande av lasarettets ändamålsenliga skötsel och förvaltning».

Härav framgår bland annat, att landstinget icke äger befogenhet att centralisera upphandlingen för sjukvården. Frånsett den hittillsvarande kris-tiden torde detta vara av icke ringa ekonomisk betydelse för landstingen, vilken betydelse alltmera ökas i samma mån, som landstingens uppgifter växa på det här ifrågavarande området.

I lasarettss stadgans 5 § föreskrives, att landstinget årligen fastställer den ersättning, som skall utgå för å lasarettet vårdade sjuka efter vederbörande lasarettsdirektions förslag. Denna bestämmelse torde numera vara föråldrad. Där ett landsting t. ex. tillsatt en sjukvårdsnämnd med uppgift bland annat att övervaka sjukvårdsväsendet i dess helhet inom landstingets område, är det tydligt att en sådan nämnd är mera kompetent än en lokal lasarettsdirektion att föreslå de avgifter, som av eller för den sjuke skola erläggas. Dessa avgifter kunna väl som regel icke uttagas uteslutande med hänsyn till kostnaden för den sjukas underhåll å lasarettet, utan brukar vid bestämmandet därav även andra synpunkter spela in, såsom t. ex. landstingets ekonomiska förhållanden och de sjukas i allmänhet inom landstingets område förmåga att betala m. m. Uppenbart är, att en landstingets nämnd med kännedom om dessa förhållanden är bättre skickad än en lasarettsdirektion att föreslå de ifrågavarande avgifterna. Utan kringgående av nu gällande föreskrifter kan detta emellertid icke få ske.

Enligt lasarettss stadgans 6 § skall läkaren tillse, att sjuka, som anmälas till intagning å lasarett, äro försedda med vederbörlig ansvarsförbindelse. Vid de större sjukvårdsanstalterna torde detta vara en omöjlighet för läkaren. Denne bör för övrigt som regel icke betungas med dylikt arbete eller ansvar. Han är väl ock upptagen med sin verksam-

het som läkare, och torde omsorgen om lasarettets finanser redan på många håll vara överlämnad åt annan person. En förändring borde här komma till stånd i syfte att landstinget ägde frihet att bestämma vare sig läkaren eller annan hade att bära det ansvar, varom här är fråga.

I det fall, att landstinget beslutar att på ett bättre sätt än det hittills vanliga ordna sin förvaltning, såsom i ett par fall förekommit, genom tillsättande av en ansvarig tjänsteman, vilken helt ägnar sig åt landstingets verksamhet, bör givetvis denne kunna tilldelas befogenhet att å landstingets vägnar inspektera och kontrollera lasarettens skötsel. Lagligen låter detta sig dock icke göra för närvarande.

Av vad här i korthet anförts torde behovet av en revision av de författningar, vilka reglera vården och förvaltningen av landstingets sjukvårdsanstalter, framstå såsom ofrånkomligt, såvida icke ett kringgående av samma författningar skall bli allmän regel.

I sammanhang med en eventuellt skeende revision av lasarett- och tuberkulossjukhusstadgarna borde komma under överbäggande, huruvida landshövdingens självskriftenhet som ordförande i direktionerna lämpligen bör bibehållas. Säkerligen äro en del landshövdingar i tillfälle att på ett riktigt sätt fullgöra detta sitt ämbetsåliggande. Alla landshövdingar kunna emellertid icke vara det på grund av deras ofta långvariga vistelse utom sitt län i och för andra viktiga uppdrags fullgörande. Det synes mig vid sådant förhållande vara bättre, att direktionen ägde att själv utse ordförande, varigenom det större ansvar, som bör läggas på honom, kom att uppbäras av någon, som mera kontinuerligt deltar i direktionernas arbete.

Med stöd av vad här i korthet anförts tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t snarast måtte vidtaga erforderliga åtgärder för en genomgripande revision av nu gällande lasarett- och tuberkulossjukhusstadga samt andra författningar, vilka reglera skötseln och förvaltningen av under landsting stående sjukvårdsanstalter, i syfte att tillförsäkra landstingen ett avgörande inflytande på dessa sjukvårdsanstalters förvaltning.

Stockholm den 24 januari 1919.

Oscar Olsson.